

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/539 /2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

83/2014. (IV. 16.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ dr. Gy. G. jogi képviselője útján 2013. július 22-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. április 16-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos jogi képviselője 2013. július 22-én postai úton terjesztette elő a panaszbeadványát, amelyet a Testület felhívására 2013. szeptember 3-án előterjesztett beadványával kiegészített.

I.

1) A panaszos jogi képviselője panaszbeadványában előadta, hogy a panaszos 4 társával együtt a nem saját tulajdonú kukoricaföldjükről (a H. városi, H. úti temető mellett) kukoricacímert szedett 2013. július 1-jén. Már leszedték a címereket, és várták a teherautót, amit az út széléről a panaszos egyik társa, O. V. irányított a táblára, ahol a panaszos és a H. B. megkezdték a zsákok felpakolását.

Ekkor érkezett ki egy rendőr járőrautó, megkülönböztető jelzés nélkül. A rendőrök körülbelül O. V.-vel együtt értek a teherautóhoz. (A teherautót vezető személy a rendőri intézkedés során – valószínűleg az igazoltatását követően – szabadon távozhatott a helyszínről, akkor további intézkedést nem fogantatosítottak vele szemben, azonban a szabálysértési iratanyagban tanúként hivatkoznak rá.) A járőrautóval egy körszakállas és egy szőke férfi rendőr érkezett.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A rendőrök O. V.-vel kezét fogták, kérdezték a zsákok, illetve a címerek eredetéről, illetve igazoltatták a teherautó sofőrjét. Mire befejezték az igazoltatást, a panaszos és H. B. is befejezte a pakolást, majd előrementek, és a panaszos levette pólóját, mert melege volt. Addigra a helyszínre érkezett egy újabb járőrautó, abban egy kopasz férfi, és egy rendőrnő érkezett. A kopasz rendőr a következő megjegyzést tette a panaszosnak: „Nekem vetkőző, köcsög?”. Ezt követően szidalmazni kezdte őt, rendszeresen rasszista, cigányellenes tartalommal. (A rasszista tartalmú, sértő hangnem végig jellemző volt az intézkedés során, minden, a panaszos és társaival érintkező rendőr részéről.)

Ezt követően a kopasz rendőr ököllel gyomorszájon ütötte a panaszost, jobb kézzel, miközben a másik kezével rátámaszkodott. Majd álló helyzetben, egyedül hátrabilincselte kezét, a bilincselés okáról tájékoztatást nem adott. Közben odahívta P. A.-t és a J. J.-t is, akik addig a kb. 10 m-re álló saját gépkocsijuk mellett álltak, és tájékoztatást kért a kilétükről, szerepükről, illetve a gépkocsi tulajdonosáról. (A gépkocsi a panaszosé volt.) Ezt követően a kopasz rendőr ugyancsak egyedül, hátrahelyzetben megbilincselte O. V.-t, ugyancsak előzetes tájékoztatás nélkül. Ezt követően elkérte a panaszostól az autó kulcsait, de azt a meg nem nevezett személy – aki már korábban elhagyta a helyszínt – magával vitte, ezért nem tudta odaadni a rendőrnök. A kulcs elkérésének okáról nem adott tájékoztatást a rendőr.

Ezen a kopasz rendőr láthatóan feldühödött, és a panaszost jobb oldalán, bordatájékon, a hónalj alatt többször megrúgta (bakancsos lábbal, lábfejjel). A panaszos a rúgás megkezdésekor önvédelemből szemből állásból befordult úgy, hogy a jobb oldalát mutatta a rendőrnök, és kissé előregörnyedt, hogy a jobb mellkasrész izmainak befeszítésével csökkentse a várható sérüléseket. Ezt követően a kopasz rendőr megfogta a bal vállát (valószínűleg folytatni kívánta a bántalmazást), ekkor rászólt a rendőrnő társa, hogy fejezze be a bántalmazást.

Ekkor utasították a panaszost hogy feküdjön le, ő pedig lefeküdt a hátára. Ennek okáról nem tájékoztatták. Mindezt a többi – akkor jelenlévő 3 – rendőr végignézte: az elsőként kikerülő járőrpáros (körszakállas + szőke) O. V. közelében állt, a rendőrnő pedig a saját járőrautó elejénél, amely a panaszos közelében volt található. A kopasz rendőr a panaszos bántalmazását követően láthatóan O. V.-t is meg akarta rúgni (emelte a lábát), de ekkor megszólalt a mobiltelefonja, és ezért megszakította a bántalmazási kísérletet. Utána néhány percig nem történt említésre méltó esemény, de egy rendőr (valószínűleg a körszakállas) letérdeltette O. V.-t, ugyancsak annak oka közlése nélkül. H. B. egészen ideig csak álldogált, igazoltatták, de ekkor őt is megbilincseltek állva, és letérdeltették, a bilincselés okáról őt sem tájékoztatták.

A panaszosok ruházatát a bilincselések előtt átvizsgálták, mobiltelefonjaikat elvették. Eddigre több járőrautó is kikerkezett már a helyszínre, illetve egy civil gépkocsi is.

Ezt követően a panaszost a körszakállas rendőr hasra fordulásra utasította, úgy, hogy közben nem erővel megrugdosta, inkább csak megbökte megalázó jelleggel, bal deréktájt. O. V.-t is valószínűleg a körszakállas rendőr hasaltatta le térdelésből ezt követően.

H. B. továbbra is térdelt, őt csak kb. egy fél óra múlva hasaltatták le, elmondása szerint úgy, hogy a körszakállas rendőr „lerúgta”. A körszakállas rendőr továbbá a vállára is tett még

térdelő helyzetben egy vadkendert, azzal a felkiáltással, hogy H. B. így újabb bűncselekményt követett el.

Ezt követően a rendőrök intézkedtek, telefonáltak, úgy tűnt, hogy főleg a tulajdonost keresik.

A férfi panaszosok a napon, hason fekve, hátrabilincselte kézzel feküdtek a tűző napon, kb. fél háromig, azaz két-két és fél órán keresztül.

O. V. többször kísérelte meg felemelni vagy oldalra fordítani a fejét, hogy kicsit átjárja a levegő, de a körszakállas rendőr ilyenkor legalább 5 alkalommal visszanyomta a fejét, és gyenge erővel megrúgta, inkább megalázó, mintsem fájdalmas jelleggel (kb. mint egy kutyát). J. J., O. V. élettársa többször próbált meg vizet adni neki, de ezt csak sokadik próbálkozásra, sok idő elteltével hagyták. O. V. azt is jelezte többször, hogy rosszul van, szeretne felülni, de nem engedték. Végül az egyik rendőr engedélyével felült, és térdelt 2-5 percig, de ezt követően a körszakállas rendőr a háta közepére rátaposott, hogy feküdjön vissza. Egy idő után O. V.-t a kopasz rendőr és a körszakállas rendőr szőke járőrtársa bevitték a kukoricásba, azzal, hogy adja elő a többi lopott kukoricacímert is, itt végül nem történt bántalmazás. O. V.-t végül visszavitték a többiekhez, letérdeltették, és ekkor kapott először inni. Addigra kiderült, hogy az elkövetési érték nem haladja meg a szabálysértési értékhatárt, melyet követően kissé enyhült a rendőrök hozzáállása.

A később kiérkező, rózsaszín pólót viselő, nyomozónak kinéző rendőr és társa felsegítették a panaszost, és odavitték a saját gépkocsija csomagtartójához, ahol kiderült, hogy a csomagtartó nem lett teljesen lezárva, azt ki tudták nyitni. Az ott talált elszíneződött címerkből arra következtettek, hogy azt a panaszos és társai máshonnan lopták. A rendőr elkezdett a panaszossal ordibálni, miszerint „ez honnan van”, majd a címerrel kétszer szemén vágta. Ezt követően újra lefektették, majd kinyitották és átkutatták a gépkocsit. Ezt követően a panaszost megint felállították, és innentől már állva maradt.

A rózsaszín pólós rendőr odament O. V.-hez is, aki addigra már térdelt, és jó csomó (kb. 8-10 szál) összefogott címerrel többször megütötte a jobb arcán, nyakán, illetve virággporral beszórta a fejét. Ekkor jött a nyomozó őrnagy, mire a kopasz rendőr fel akarta állítani, azzal, hogy állva beszéljen az őrnaggal, majd rászólt; hogy ne fintorogjon, annak ellenére, hogy nem is látta az arcát, mert háttal állt neki (és O. V. nem is fintorgott). Ezt követően a kopasz rendőr kirúgta O. V. lábát úgy, hogy megrúgta a jobb combja belső részét (itt később kékes-lilás vérömleny keletkezett), aki ettől fájdalmában összecsuklott.

A kopasz rendőr és a szőke rendőr J. J.-t is bevitte a kukoricásba, minden előzetes tájékoztatás nélkül, aki ettől úgy megrémült, hogy megindult a menstruációja.

Mivel csak a panaszosnál volt személyi igazolvány, a többieket bemondás alapján ellenőrizték le rádión.

Ezt követően, kb. fél három körül a H. városi Rendőrkapitányságra szállították be őket, 3 külön járóautóval. A kapitányságon leültették őket egy előtérbe, kezeik még mindig hátra voltak bilincselve, de a női panaszosoknak nem is jutott ülőhely, kénytelenek voltak a hideg kőre ülni. A panaszos hallotta, hogy a kopasz rendőr azt mondja a mellettük nyíló irodában, hogy hívjanak orvost, mert „ellenálltak”. Kérkezett egy civil orvos, aki egy irodahelyiségben

vizsgálta meg őket, a panaszos vizsgálatánál a körszakállas rendőr is bent tartózkodott. A panaszos közölte, hogy megrúgták a jobb oldalán, azt is, hogy a jelenlévő rendőr kollégája volt az elkövető. A panaszosok tudomása szerint ez az orvosi vizsgálati lap a szabálysértési iratanyag részét képezi.

A hozzátartozók értesítésére kérésük ellenére sem adtak lehetőséget, illetve állítólag azt mondták a rendőrök a rokonaiknak, hogy már elszállították őket, akkor is, amikor még a kapitányságon tartózkodtak. A panaszosok azt is jelezték, hogy élelmezésre igényt tartanak, azonban erre csak kb. 20 óra 30 perc körüli időben került sor. Ekkor öten együtt összesen kaptak fél kiló kenyeret és kb. 5-10 dkg párizsit.

Kb. 23 óra 15 perckor szállították át a panaszosokat a H. Megyei Rendőr-főkapitányság fogdájára, a szabálysértési őrizet foganatosítására. A bíróság két nappal később jogerősen figyelmeztetésben részesítette őket. A szabadlábra helyezést követően még aznap háziorvoshoz mentek látélet felvétele céljából. A panaszost a házi orvos mellkas-röntgenre utalta be, amely másnap a VII. borda dislocatio nélküli ferde törését igazolta.

A panaszosok a fenti események kapcsán büntető feljelentést is tettek, ezért a bűncselekményt megvalósító eseményeket nem részletezi a jogi képviselő. Ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a panaszt az egész tényállás vonatkozásában terjesztik elő.

a) A jogi képviselő álláspontja szerint a férfiak megbilincselésére jogalap nélkül került sor, mivel a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 48. §-ában meghatározott bilincselési okok közül egyik sem állt fent a panaszos és társai vonatkozásában, tekintettel arra, hogy ellenszegülést nem tanúsítottak, szökésük veszélye – az eset összes körülményére, illetve a cselekmény tárgyi súlyára tekintettel – szintén nem volt megállapítható. Mindannyian önként vetették alá magukat a rendőri intézkedésnek, ráadásul a H. B.-nek és a panaszosnak is lehetősége lett volna még a rendőrök általi észlelést megelőzően elhagyni a helyszínt, hiszen ők a teherautó platójára pakoltak, amikor a rendőrök kikerkeztek, tehát takarásban voltak.

A bilincselésekre anélkül került sor, hogy a rendőrök egyáltalán közölték volna azt, hogy a társaság tagjait elő kívánják állítani.

b) Sem az igazoltatásokat, sem pedig az előállításokat megelőzően nem közölték az intézkedő rendőrök az intézkedéseik okát.

c) A jogi képviselő megítélése szerint a férfiak letérdeltetése, illetve földre fektetése semmilyen intézkedéstaktikai és/vagy jogszabályi célnak nem felelt meg, akár testi kényszer alkalmazásának tekintjük ezeket a cselekményeket, akár nem. Ellenszegülést nem tanúsítottak, a bilincselésük álló helyzetben történt, ráadásul egy ember végezte el. A rendőröknek egyértelműen lehetőségük lett volna a bilincselést követően az intézkedés alá vont személyek előállítására, és feltételezve azt, hogy várakozni is kellett megfelelő számú jármű megérkezéséig, a panaszosok magatartása semmiképpen nem adott okot arra, hogy ez a várakozás ne álló helyzetben történjen. Így semmilyen olyan kézzelfogható cél nem merül fel, amelyre tekintettel a letérdeltetés, illetve a földre fektetés indokolt volt. A jogi képviselő véleménye szerint ezek a cselekmények, ebben a formában alkalmasak voltak az intézkedés alá vont személyek megalázására.

d) A férfiak két- két és fél órán keresztül feküdtek hason a tűző napon az intézkedés helyszínén. Még ha a földre fektetés indokolt is lehetne, nyilvánvaló, hogy annak hossza semmilyen ésszerű indokkal nem támasztható alá, különösen az időjárási viszonyokra figyelemmel, amelyek a megbilincselte, földre fektetett panaszosok szervezetét nagyfokú terhelésnek tették ki. A helyszínre az intézkedés közben több járőrautó érkezett, amelyek alkalmasak lettek volna a panaszosok elszállítására.

Ettől függetlenül értelemszerűen – ugyancsak az Rtv. 15. §-a szerinti arányossági követelményből fakadóan – a rendőröknek kötelességük lett volna a személyek előállításának mielőbbi megszervezése; figyelemmel csoport létszámára (5 fő) és az intézkedés helyszínére (bár a város széle, de mindössze kb. 7 km-re található a városi rendőrkapitányságtól), ez semmiképpen nem igényelt volna két órás munkát.

A helyszínen semmilyen, olyan halaszthatatlannak minősülő nyomozati vagy egyéb cselekmény nem történt, amely a panaszosok jelenlétét indokolta volna.

Egyáltalán bármilyen, nyomozati célú cselekmény (további lopások iránti érdeklődés) is jóval az intézkedés megkezdése után történt, ráadásul a jogi képviselő álláspontja szerint nehezen érthető, hogy jelen esetben mi volt az a nyomozati érdek egyáltalán, amely – figyelemmel az elkövetett cselekmény jellegére – indokolta az elkövetők jelenlétét a helyszínen.

A panaszosok gépkocsijának felnyitása is azonnal megtörténhetett volna (amennyiben rögtön ellenőrzik, kiderült volna, hogy nincs lezárva, így az átvizsgálását sokkal korábban is foganatosítani lehetett volna, tehát ez sem szolgálhatott indokul az előállítás elhúzóására.)

Különösen aránytalan az intézkedés hossza az elkövetett cselekmény súlyához képest, hiszen mint az utóbb kiderült, az elkövetési érték a szabálysértési értékhatáron belül maradt. Külön sérelmes továbbá, hogy a földön fektetéseket a tűző napon foganatosították, amely a jogi képviselő álláspontja szerint embertelen bánásmódot eredményezett a panaszosokkal szemben.

e) O. V. nyilatkozata szerint, bár jelezte, hogy rosszul van, az egyik rendőr rendre megakadályozta azon törekvését, hogy rossz közérzetét enyhítse (visszanyomta a fejét, amikor felemelte), illetve nem tették lehetővé számára, hogy folyadékot vegyen magához.

A rendőröket az Rtv. 2. §-a szerinti általános jogvédelmi kötelezettsége és a 15. § szerinti általános, illetve a 16. § (1) bekezdése szerinti speciális arányossági követelmény alapján, valamint a 17. § (2) bekezdése alapján segítségnyújtási kötelezettség terhelte a rossz egészségi állapotra hivatkozó O. V. vonatkozásában.

f) A panaszos és társai szerint a beszállításukra kb. fél három-három óra körül került sor, ehhez képest a szabálysértési őrizet foganatosítása céljából történő átszállításuk kb. 23 óra 15 perc körül történt. Tekintettel arra, hogy a tényállás már a beszállításakor tisztázott volt, nem tartja a jogi képviselő indokoltnak, hogy a panaszosok további „sorsának” meghatározása (szabálysértési eljárás megindítása, illetve a szabálysértési őrizet elrendelése) kb. 8 órát vegyen igénybe.

g) A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 31. § (11) bekezdése alapján a panaszos és társai étellemezéséről a személyi szabadság elvonásától számított első 5 órát követően kell gondoskodni. Az étellemezés kb. 20 óra 30 perckor történt meg. A jogi képviselő álláspontja szerint a személyi szabadság elvonása az intézkedés megkezdésétől, azaz kb. 11 óra 45 perctől számítandó, nem pedig a kapitányságra történt beérkezéstől, bár tényként jegyezi meg a jogi képviselő, hogy az 5 órás időintervallum betartása az utóbbi időpontot figyelembe véve is elmaradt. A panaszosoknak szolgáltatott étel mennyiségét is sérelmezi, (fél kiló kenyér és 10 dkg felvágott) mert a kapott adag nyilvánvalóan nem volt elegendő 5 felnőtt személy étellemezéséhez.

h) Az Rtv. 18. § (1) bekezdésével ellentétesen nem adtak lehetőséget a panaszosoknak arra, hogy a hozzátartozóikat értesítsék, sőt, téves tájékoztatást adtak az érdeklődő hozzátartozóknak a tekintetben, hogy az előállított személyek még a rendőrkapitányság épületében tartózkodnak-e.

i) Az intézkedő rendőrök az intézkedés során folyamatosan sértő, rasszista megjegyzésekkel illették az intézkedés alá vont személyeket. Ez a magatartás ugyancsak ellentétes a rendőrök Rtv. 2. §-ában foglalt általános jogvédelmi kötelezettségével.

A beadvány az egyes rendőrökre vonatkozóan részletes személyleírásokat tartalmaz, amelyek ismertetésétől a Testület eltekint.

Mindezek alapján a jogi képviselő kérte a Testület vizsgálatát.

2) A panaszbeadvány mellékleteként a jogi képviselő az iratokhoz csatolt továbbá egy Dr. Sz. J. által 2013. július 3-án kiállított, „Orvosi láttelelet és vélemény” elnevezésű dokumentumot, illetve egy 2013. július 4-én elvégzett röntgenvizsgálatáról szóló leletet.

a) Az orvosi láttelelet szerint a panaszos 2013. július 3-án 16 óra 55 perckor jelentkezett orvosi ellátásra, saját lábán. Az előzményi adatok szerint a panaszos elmondta, hogy 2013. július 1-jén 12 óra körül a H. városi H. úti temetőnél rendőrök bántalmazták. A panaszos bal vállát, bal combját és jobb mellkasfelét fájlalta.

A láttelelet külsérelmi nyomokat rögzítő része szerint a panaszos bal vállán két helyen 5*3 cm-es, illetve 4 cm-es átmérőjű szuffúzió volt látható, részben kék, részben zöld színű. A panaszos bal csuklóját fájlalta, de azon duzzanat nem volt látható. Jobb alsó VII-VIII-as bordája érzékeny volt. A látteleletet készítő orvos bordafelvételre küldte a panaszost. A kórisme a jobb mellkasfél zúzódása, a sérülés gyógytartama 8 napon belüli.

b) A másnap, 2013. július 4-én készült borda röntgenvizsgálat a panaszos jobb oldali VII-es bordáján, a központi hónaljvonásban ferde törést észlelt.

3) A jogi képviselő 2013. szeptember 3-án kelt beadványában a Testület kérdéseire válaszolva előadta, hogy mind az áttételhez, mind a közzétételhez hozzájárulnak.

A jogi képviselő első beadványának eredetileg erősen félreérthetően megfogalmazott állítását egyértelművé téve elmondta, hogy a panaszos volt az, aki a pólóját levette, és ezért sértegetni

kezdtek. A panaszoson egy kapucnis felső volt, amely alatt póló volt, és a panaszos csak a kapucnis felsőt vette le, tehát nem vetkőzött ténylegesen félmeztelenre.

A panaszos csak a második járőrautó érkezését látta, így arról nem tudott nyilatkozni, hogy a rendőrök észlelték-e, hogy ő a teherautó rakterébe zsákokat pakol. A panaszban foglalt konkrét megjegyzéseken kívül a panaszos nem tudott pontos szidalmakat felidézni, de abban biztos volt, hogy rendszeresek és jellemzően rasszista tartalmúak voltak („cigányozás”). A jogi képviselő továbbá kérdésre beszámolt róla, hogy a panaszos kissé fájlalta a szemét, azt követően, hogy szemén vágták a kukoricacímerrel, de orvosi módszerekkel láttelelezhető sérülése nem keletkezett.

Az előállításukról a panaszosok igazolást kaptak, amelyben a jogi képviselő tudomása szerint az Rtv. 33. § (1) bekezdés e) pontjára hivatkoztak az előállítás okaként.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A kapitányságvezető 2013. szeptember 24-én kelt, a megyei Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének címzett átiratában előadta, hogy a panaszossal és társaival szemben R. P. r. törzsőrmester, K. D. r. őrmester, Sz. G. r. őrmester, K. Sz. r. zászlós, V. P. r. törzsőrmester., L. T. r. zászlós., H. G. r. törzszászlós., I. G. r. törzsőrmester, G. G. r. törzsőrmester, G. Z. r. őrnagy és N. I. r. főtörzszászlós intézkedett. Az ügyben keletkezett iratokat másolatban csatolta, hang- illetve videofelvétel nem készült.

2013. július 1-jén kukoricacímer lopása miatt megtett bejelentés miatt a H. Megyei Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: megyei rendőr-főkapitányság) ügyeletesének utasítására H. város külterületén a H. úton található mezőgazdasági területen levő kukoricatáblánál 11 óra 45 perckor megjelentek a H. városi Rendőrkapitányság állományába tartozó járőrök, és a helyszínen található személyekkel szemben a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés a) pontjában, a (3), (6) bekezdésben, a 33. § (2) bekezdés f) pontjában foglalt intézkedéseket foganatosították.

A panaszos és társai cselekménye szabálysértés, vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúját alapozta meg. A helyszínen 10 fő rendőr vett részt az intézkedésben. A létszám nagyságát az intézkedés alá vontak létszáma indokolta, az intézkedés kezdetekor 5 fő rendőr volt a helyszínen, a további létszám emelkedését a megyei rendőr-főkapitányság ügyeletesének utasítására megjelenő bűnügyi helyszíni szemle bizottság, és a szabálysértési előkészítő csoport vezetőjének kiérkezése, valamint a H. községi körzeti megbízott bevonása (a kukoricatábla tulajdonosának feltalálása céljából) növelte. Az intézkedésben résztvevő valamennyi egyenruhás rendőr viselt azonosító számot.

A helyszínre érkező rendőrök kiérkezésükkor, az intézkedés megkezdése előtt tettek eleget az Rtv. 20. §-ban foglaltaknak.

Az intézkedés során a mobiltelefonok folyamatos csörgése miatt az eljáró rendőrök a telefonokat kikapcsoltatták, és a ruházatátvizsgálás végrehajtásakor a szolgálati gépjármű motorházának tetejére tették az intézkedés alá vontakkal.

Az Rtv. 48. § b) és c) pontja alapján 3 fővel szemben bilincset, valamint egy fővel szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert alkalmaztak. A kényszerítő eszközök használata előtt minden esetben a Szolgálati Szabályzat 39.§ (3) bekezdésében foglaltak szerint történt figyelmeztetés. A rendőrkapitányság épületében való megérkezés után a bilincs levételére azonnal sor került, további bilincselésre pedig nem került sor.

Az intézkedés során az intézkedés alá vontak a jogszabályokban előírt bánásmódban részesültek, rasszista tartalmú, sértő megjegyzéseket nem tettek az intézkedő rendőrök, ellenben az intézkedés alá vontak intézkedés során folyamatosan negatív jelzőkkel illeték a magyar rendőrség munkáját, viselkedésükkel, magatartásukkal lassították az eljárást, továbbá arrogáns módon, bántó megjegyzéseket tettek a rendőrökre, munkájukra, mindezek ellenére az intézkedésük, jogszerű, szakszerű, kulturált és emberséges volt.

A helyszínre tehát 11 óra 45 perckor K. Sz. r. zászlós, és V. P. r. törzsőrmester., R. P. r. törzsőrmester, K. D. r. őrmester, és Sz. G. r. őrmester érkeztek. Ezt követően a jogszabályban előírt módon igazoltatást akartak végrehajtani, mely intézkedéssel szemben a csoport férfi tagjai arrogáns, lekezelő módon reagáltak, közülük egy fő, a panaszos agresszív mozdulatokkal, támadólag lépett fel R. P. r. törzsőrmesterrel szemben, aki az agresszív támadó magatartás megtörése céljából a tanult önvédelmi fogással a földre kényszerítette (hasra), majd ezt követően a földön fekvő megbilincselte.

Továbbá, mivel az intézkedés alá vontak továbbra is agresszívan viselkedtek, a másik két férfit is megbilincseltek esetleges szökésüknek megakadályozása céljából. A három férfival jelen lévő két női panaszost, és a teherautó sofőrjét nem bilincseltek meg, mivel az intézkedés folyamán teljesen együttműködő magatartást tanúsítottak.

A bilincseléseket követően a személyek ruházatát a helyszínen átvizsgálták, a személyeket az országos körözési nyilvántartó rendszerben ellenőrizték, eközben a megyei rendőrfőkapitányság ügyeletesének jelentést tettek a helyszínen történekről. Az ügyeletes részéről azt az utasítást kapták, hogy maradjanak a helyszínen, biztosítsák azt, gyűjtsenek adatokat a jogsértéssel kapcsolatban a bűnügyi szemle bizottság kéréséig.

Az intézkedés alá vont személyeket a rendőri intézkedéssel kapcsolatban jogorvoslati jogosultságukról, panaszjogukról a jogszabályban meghatározott módon szóban tájékoztatták az intézkedést végrehajtó rendőrök.

A bűnügyi szemlebizottság helyszínre érkezéséig a melegre való tekintettel az elkövetőket a saját ivóvizükből (az intézkedés során többször) megkínálták, amit visszautasítottak, ezek után őket hűvös helyre, a temető kerítésének a tövébe, ülő helyzetben helyezték el. A helyszínen levő kukoricatábla tulajdonosának megállapítása, kiértékelése és helyszínre való érkezése után a tulajdonos az eljáró rendőröknek nyilatkozott, hogy a panaszosokat nem ismeri, és számukra engedélyt nem adott a szóban forgó területen levő kukoricánövény címerének leszedésére.

A bűnügyi szemlebizottság tagjai (H. G. r. főtörzszászlós, I. G. r. őrmester és G. G. r. törzsőrmester), valamint a szabálysértési előkészítő csoport vezetője G. Z. r. őrnagy megérkezése után az elkövetők tulajdonában, a helyszínen lévő gépjárművet a bűnügyi szemlebizottság a jogszabályi keretek között átvizsgálta. A csomagtartóból még üres zsákok kerültek elő, és néhány zsákban kukoricacímer volt, ami egy előző szedésből maradt meg.

A leszedett kukoricacímert a helyszínen levő teherautó sofőrjével elszállították, és lemérték a kárérték felmérése céljából, ahol megállapítást nyert, hogy tulajdon elleni szabálysértést követtek el a panaszosok, ezért az eljárás alá vontakat a törvényi szabályozásnak megfelelő módon előállították a további intézkedések megtétele céljából. Az előállítás megkezdése előtt ezt közölték a helyszínen az elkövetőkkel, valamint az intézkedéssel szemben a jogorvoslati jogosultságukról tájékoztatták őket. Az eljárás alá vont személyek a rendőri intézkedésekkel szemben panasszal nem éltek.

A teherautó vezetője, J. Gy. tekintetében az eljárás során megállapítást nyert, hogy a szabálysértéshez nincsen köze, ő csak segíteni szeretett volna a csoport tagjainak a kukoricacímer szállításában. Nem tudott róla, hogy a kukoricacímer nem a panaszos és társai tulajdonát képezi. Őt a helyszínen tanúként meghallgatták, majd a szabálysértési előkészítő csoport vezetője a meghallgatás végeztével szabadon bocsátotta.

A rendőri intézkedések során sérülés nem keletkezett, de az előállítottak orvosi vizsgálatban részesültek.

Az előállítás időtartama az intézkedés megkezdésétől számítva 11 óra 45 perctől kezdődött. Az előállítás végrehajtása során a helyszínről a rendőrkapitányságra 14 óra 00 perckor érkeztek meg a panaszosokkal. Ezt követően G. Z. r. őrnagy a panaszosokat szóban tájékoztatta az eljárás várható lefolyásáról, annak időtartamáról.

A helyszínről való beérkezés után az intézkedő rendőrök az előírásoknak megfelelően elkészítették az előállításról, kényszerítő eszköz használatáról szóló jelentést, valamint a szabálysértési feljelentéseket.

Ezt követően mivel az eljárás alá vontak a szabálysértésekről, szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 171. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző szabálysértést követtek el, amely a szabálysértési elzárással büntethető szabálysértések közé tartozik, velük szemben az eljárás azonnal lefolytatható volt, a cselekmények elkövetése során tetten érték őket, a rendőrség a bírósági eljárást előkészítő eljárás lefolytatását kezdte meg velük szemben.

Ennek keretében került sor a sértett, valamint a tanú jegyzőkönyvben történő meghallgatására. Mivel ezen esetekben gyorsított bírósági eljárás került alkalmazásra, szükségessé vált a tárgyalást lefolytató bíró értesítése, valamint időpontkérés a tárgyaláshoz, és ezt követően a védő kirendelése, értesítése, mivel az előállított, kényszerintézkedéssel érintett 5 fő esetében a tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt az őrizetbe vétel feltételei fennálltak.

Ezt követően került sor a panaszosok eljárás alá volt személyként történő meghallgatására. Az utolsó személy (J. J.) meghallgatására 17 óra 30 perckor került sor. Ezután következett a gyorsított bírósági eljáráshoz, őrizetbe vételhez szükséges további iratok elkészítése. Ezen

iratok tartalmazzák a védő kirendelő határozatot, az őrizetbe vételi határozatot, az összefoglaló jelentést; rendelvényt, átiratokat az E. városi Rendőrkapitányságnak, valamint E. városi Járásbíróságra az átkísérési utasítást, iratborítót, iratjegyzéket és költségjegyzéket. Az iratokat mind az öt előállított vonatkozásában külön-külön készítették el.

A panaszossal és társaival szemben foganatosított rendőri intézkedések a r. alezredes szerint jogszerűek, szakszerűek és arányosak voltak, illetve a csoport tagjai a rendőri intézkedésekkel, eljárási cselekményekkel szemben panaszjogukkal nem éltek.

Az őrizetbe vétel kihirdetése H. B. részére 17 óra 51 perckor, O. V. részére 18 óra 20 perckor, P. A. részére 18 óra 36 perckor, a panaszos részére 18 óra 45 perckor és a J. J. részére 19 óra 3 perckor történt meg.

A panaszosok részére a hozzátartozók, vagy más személyek kiértesítésére a lehetőséget biztosították az eljáró rendőrök, e jogukkal egyikük sem élt, ezt megfelelően dokumentálták. A panaszosok részére az öt órát meghaladó előállításuk során az élelmezés lehetőségét biztosították az eljáró rendőrök, de az előállítottak ezen jogosultságukkal sem kívántak élni. Ezen nyilatkozatukat szintén rögzítették.

A foganatosított intézkedések során a jogorvoslati lehetőségeikről, panaszjogukról a rendőri intézkedésekkel szemben szóban, és írásban is tájékoztatva lettek a panaszosok, az Rtv. 92.-93. §-ban foglaltak szerint. Az intézkedés alá vont személyek panaszjogukkal nem éltek a rendőri intézkedésekkel szemben. Egyik résztvevővel szemben sem indult eljárás a panaszolt intézkedéssel összefüggésben.

A **panaszos vonatkozásában** az alábbiakat adta elő a kapitányságvezető:

A kapitányságvezető álláspontja szerint nem felel meg a valóságnak a panaszos azon állítása, hogy amikor levette felsőrészt, az egyik rendőr azt kérdezte tőle: „Nekem vetkőzöl, k*g?”. A kapitányságvezető szintén cáfolta, hogy a panaszost az intézkedés során rasszista tartalommal szidalmazták volna.

A panaszossal szemben, mivel az öt igazoltató rendőrrel szemben agresszív hangnemben beszélt, és támadó mozdulattal reagált, cselekvése abbahagyása végett testi kényszerrel alkalmazták, melynek során a rendőr önvédelmi fogást alkalmazott (csípődobás). A Testület megkeresésében utalt rá, hogy a beadványban foglaltak szerint az egyik rendőr a panaszost jobb öklével gyomorszájon ütötte, miközben a másik kezével rátámaszkodott – ezzel kapcsolatban a kapitányságvezető annyit közölt, hogy ilyen cselekmény nem történt. A bilincselés indokaként a kapitányságvezető elmondta, hogy a panaszos az intézkedés során agresszív, támadó viselkedés tanúsított, és a további intézkedés során tartani lehetett attól, hogy szökésével kivonja magát az intézkedés alól, ezért szökésének és támadásának megakadályozása végett lett megbilincselve. A kényszerítő eszköz alkalmazása előtt a Szolg. Szab. 39. §-ának (3) bekezdésében foglaltak szerinti figyelmeztetés megtörtént, a panaszos a bilincselés okáról tájékoztatást kapott. A kapitányságvezető a panaszos megrugdosásával kapcsolatban előadott állításait is cáfolta. A panaszosoknak a helyszínen ülő helyzetben, hűvös helyen kellett várakozniuk, olyan utasítás nem hangzott el a helyszínen, hogy a panaszos feküdjön hasra. A gépkocsi csomagtartójából üres zsákok (olyanok, amelyekbe szedték a helyszínen a kukoricacímert), valamint régebben szedett kukoricacímertel

megtöltött zsákok kerültek elő. A kapitányságvezető szerint nem történt meg, hogy a panaszossal a címerek miatt a rózsaszín pólót viselő rendőr ordibált volna, illetve az egyik címerrel szemén vágta volna.

A gépkocsi átvizsgálásának jogalapját az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdésében foglaltak képezték, tekintettel arra, hogy a panaszos által elkövetett cselekmény bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúját alapozta meg. A panaszost a rendőrkapitányságon orvos vizsgálta, a kapitányságvezető a vizsgálati lapot az iratokhoz csatolta. A Testület azon kérdésére, hogy tartózkodott-e rendőr a vizsgálat időpontjában a szobában, ahol a vizsgálat zajlott, a kapitányságvezető azt válaszolta, hogy az eljárási cselekményeket végrehajtó G. Z. r. őrnagy úr, és S. A. r. törzsőrmeister tartózkodtak az irodában.

2) A panaszos előállításának végrehajtásáról és a vele szembeni kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés rögzíti, hogy a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, az Rtv. 29. §-ának (4) bekezdése alapján átvizsgálták, és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) bekezdés II. fordulója (akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható) előállították. A panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert alkalmaztak, és őt az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontja alapján meg is bilincseltek. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztetés nem történt, mert a késedelem veszéllyel járt volna. A bilincset 11 óra 45 perctől 14 óráig alkalmazták, „a kezek előre, illetve hátrabilincselésével”. A rendőri intézkedés során sérülés és anyagi kár nem keletkezett, az előállított hozzátartozójának/képviselőjének kiértesítést nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményt a következőképpen rögzíti a jelentés.

Az intézkedő G. Z. r. őrnagy a fenti napon a H. Megyei Rendőr-főkapitányság Ügyeletvezetőjének utasítására jelent meg a H. városi, H. úti köztemető mellett található kukoricaföldön, mert onnan kukoricalopásról tettek bejelentést. A r. őrnagy a helyszínre érve intézkedés alá vonta a panaszost és négy társát, akik egy Mercedes típusú tehergépkocsira rakodtak fel 21 zsák kukoricacímert. A helyszínen megállapítást nyert, hogy a társaság tagjainak nem volt engedélye kukoricát szedni, ezért ők szabálysértés elkövetésén lettek tetten érve. A panaszossal a r. őrnagy közölte a szabálysértés tényét, melynek hallatára viselkedése agresszívvá vált. A panaszossal a r. őrnagy közölte, hogy elő fogja állítani a H. városi Rendőrkapitányságra, melynek következtében agresszívan közeledett felé, valamint fenyegető mozdulatokat intézett irányába, ezért a tanult önvédelmi fogásokkal a földre kényszerítette, majd kezeit hátrabilincselte. Ezt követően panasz- és sérülésmentesen előállította a H. városi Rendőrkapitányságra, ahol panasz- és sérülésmentesen átadta az előkészítő csoport részére.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a tájékoztatót, és az előállítás időtartamáról szóló igazolást átadták a panaszosnak.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) Az előállításról szóló – a panaszos által aláírt – igazolás szerint a panaszos előállítása 2013. július 1-jén 11 óra 45 perctől 18 óra 45 percig tartott. Az igazolás tartalmazza az Rtv. 92-93. § szerinti jogorvoslati kioktatást és a Testület, illetve számos más jogvédő szerv elérhetőségét.

4) Az „előállított személy jogait, kötelezettségeit, valamint az előállító helyiség rendjét tartalmazó tájékoztató, valamint a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendeletben meghatározott szóbeli tájékoztatás megtörténtéről, megértéséről, illetőleg az írásos tájékoztató átvételéről” elnevezésű dokumentumon a panaszos úgy nyilatkozott, hogy a dokumentum címében foglaltakról a fogdába helyezésekor magyar nyelven szóban és írásban tájékoztatást kapott, illetőleg az élelmezéssel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy azt nem igényli. A panaszos a nyilatkozatot aláírásával ellátta.

5) A 2013. július 1-jén kelt nyilatkozat elnevezésű dokumentumon a panaszos akként nyilatkozott, hogy az intézkedés várható időtartamáról tájékoztatást kapott, azonnali ellátást igénylő egészségügyi problémája nincsen, tudomása szerint fertőző betegsége nincsen. Az irat azt is rögzíti, hogy az Rtv. 18. § (1) bekezdésében biztosított kiértesítést nem történt meg, amelynek oka az, hogy a kiértesítést a panaszos nem kérte. A panaszos a nyilatkozatot aláírásával ellátta.

A panaszos egy külön dokumentumon nyilatkozott továbbá arról, hogy az előállító helyiségben történő elhelyezésekor anyanyelvén szóban és írásban kapott tájékoztatóból megismerte az előállító helyiségben fogva tartott személyek jogait és kötelezéseit, azok gyakorlásának módját, az előállító helyiség rendjét, a panasz és kérelem előterjesztésének módját, illetve a fegyelmi vétségeket. A panaszos külön is aláírta a nyilatkozat azon részét, amely szerint élelmezésre nem tartott igényt.

6) A 2013. július 1-jén készült orvosi vélemény szerint a panaszoson külsérelmi nyom nincs, fertőző betegsége, tetvessége, rühessége nincs, a panaszos fogdában elhelyezhető, elkülönítése nem indokolt. Az orvosi véleményre vezetett kiegészítés szerint a panaszos elmondása szerint hasát ütés érte, azon azonban külsérelmi nyom nem látható. A dokumentumon kizárólag a vizsgáló orvos aláírása és pecsétje szerepel, azon nincs feltüntetve, hogy tartózkodott-e a panaszoson és az orvoston kívül más személy is a vizsgálóhelyiségben.

7) A szabálysértési feljelentés rögzíti, hogy a panaszossal szemben a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szabálysértés gyanúja merült fel. Az események leírása megegyezik az előállítási jelentésben foglaltakkal.

A feljelentést megfogalmazó R. P. r. törzsőrmester az intézkedés napján azért érkezett az ügyelet utasítására a H. városrészi köztemető mellett fekvő kukoricaföldre, mert onnan bejelentést tettek kukoricalopásról. A helyszínre érkezve intézkedés alá vonta a panaszost és négy társát, akik egy Mercedes típusú tehergépkocsira 21 zsák kukoricacímert (200 kg) pakoltak fel abból a célból, hogy azt eltulajdonítsák.

Az intézkedés során kiderült, hogy a tehergépkocsit J. Gy. vezette, aki a helyszínen elmondta, hogy azért jött segíteni, mert a társaság tagjai rossz anyagi körülmények között élnek, és mivel ő Jobbágyi község alpolgármestere, szeretett volna segíteni nekik a termény szállításában. J. Gy.-nek nem volt tudomása arról, hogy a panaszos és társai a címereket engedély nélkül szedték le. Ezt követően a helyszínre érkezett K. K., a föld tulajdonosa, aki elmondta, hogy a leszedett címerek értéke kb. 32 000 forint. A tulajdonosnak a címereket a rendőrkapitányságon hiánytalanul átadták. Ezt követően a r. törzsőrmester a panaszossal és társaival közölte az általuk elkövetett szabálysértés tényét, valamint, hogy ellenük

szabálysértési feljelentéssel fog élni. A tájékoztatást az intézkedés alá vont személyek megértették, és tudomásul vették. A panaszost és társait ezt követően a H. városi Rendőrkapitányságra állították elő, sérülés- és panaszmentesen.

8) J. Gy. tanú meghallgatásáról készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy a tanú meghallgatása 2013. július 1-jén 14 óra 40 perctől 15 óra 50 percig tartott. A tanú elmondta, hogy O. V. hívta fel, hogy segítsen a temető mellől kukoricacímert elszállítani, mivel neki (méhész lévén) van egy nagy teherautója. Nem nagyon érdeklődött, mert már korábban is segített gyógynövényeket szállítani. Amikor odaért a temetőhöz, már két asszony és három férfi ült a kerítés tövében, O.V. fogadta őt és elmondta, hogy hová tolasson be a teherautóval. 5-6 zsákot tettek fel a kocsira, amikor megjelent a rendőrség. A tanú nem tudta, hogy volt-e engedélyük, de megbízott O. V-ben, mert ő őstermelő és tisztában van a gyűjtés szabályaival. Meg se fordult a fejében, hogy törvénytelenéget követnek el O.V. és a barátai.

9) A K. K. tanú meghallgatásáról készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy a tanú meghallgatása 2013. július 1-jén 15 óra 40 perctől 15 óra 45 percig tartott. A tanú elmondta, hogy a kukoricás az ő tulajdona. Elmondta, hogy a kukoricacímer leszedésével komoly kárt okoztak neki, mert így nem porozza be magát a növény, és így jelentős területen nem lesz termés. Elmondta, hogy a panaszost és a társait nem ismeri, nekik engedélyt nem adott arra, hogy a területre bemenjenek és onnan bármit is elvigyenek.

10) A panaszos meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszost 2013. július 1-jén 16 óra 30 perctől hallgatták ki. A jegyzőkönyv a kihallgatás befejező időpontját nem jelöli meg.

A panaszos előadta, hogy ő a társaság tagjai közül kizárólag O. V.-t ismeri, a többiek csak látásból. A panaszos O. V.-nek már máskor is szedett gyógynövényeket, ezért bízott meg benne. Az intézkedés napjának reggelén 04 óra 00 perc körüli időben ment el hozzá Szirákra saját gépkocsijával. O. V. adta meg, hogy a panaszosnak kiket kell magával vinnie a címer szedésére. A megjelölt személyeket a panaszos a házuk előtt rendben fel is szedte, és mivel O. V. megmondta, hová kell menni, és a panaszos ezt a helyet ismerte, önállóan odament, és O. V. nélkül megkezdtek a címer szedését. Annyi ember vett részt a szedésben, hogy a panaszosnak kétszer kellett fordulnia. Összesen heten voltak ott, de a rendőrök megjelenésekor a panaszos felesége és egy másik nő már nem tartózkodott a helyszínen. O. V. a leszedett címerek kg-jáért 110 forintot fizet. A panaszos nem gondolta volna, hogy szabálysértést követnek el, korábban még hasonló ügye sem volt, a történeteket szégyelli.

11) Az őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozat rögzíti, hogy a panaszos szabálysértési őrizetbe vételének kezdete 2013. július 1-jén 11 óra 45 perc, a vége 2013. július 4-én 11 óra. A határozatot 2013. július 1-jén 18 óra 45 perckor kihirdették a panaszosnak.

12) Az SZNYR adatai szerint a panaszos a 2013. július 1-jén történtek miatt figyelmeztetésben részesült.

13.) A teljes szabálysértési anyagot megküldte a rendőrség, azonban a komplett iratanyag (a tárgyalás megtartása érdekében a megyei szakirányítással történt kapcsolatfelvétel megtörténtéről készült hivatalos feljegyzés, a védő kirendeléséről szóló határozat, rendelvény a szabálysértési őrizetben a rendőrségi fogdába történő befogadásról, átkísérés)

utasítás) ismertetésétől a Testület eltekint, mivel a rendőri intézkedésre vonatkozóan nem tartalmaznak információt.

III.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése a következőként rendelkezik.

„Akinek a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.”

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elvéinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatcsomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A 92. § (3) bekezdése szerint a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat. A panasz meghatalmazott vagy jogi képviselő útján is előterjeszhető. Jogi képviselőként jogvédelemmel foglalkozó egyesület vagy alapítvány, nemzetiségi önkormányzat, jogi oktatást végző egyetem állam- és jogtudományi doktori fokozattal rendelkező egyetemi oktatója is eljárhat.

A Testület először azt vizsgálta, hogy az előterjesztett beadványban előadott sérelmek közül valamennyit az arra jogosult terjesztette-e elő.

Az Rtv. 92. §-ából következik, hogy a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett.

A panaszos többek között azt is sérelmezte, hogy a panaszos és társai előállításánál téves tájékoztatást adtak hozzátartozóiknak a hollétükről, azt mondták nekik, hogy már elszállították őket E. városba, pedig ez nem felelt meg a valóságnak.

Ezen sérelmezett, álláspontjuk szerint téves tartalmú tájékoztatás a panaszos hozzátartozóinak tisztességes eljáráshoz való jogát érintették, ezért e vonatkozásban a fentebb hivatkozott jogszabályhely alapján nekik van (lett volna) joguk panasszal élni.

Mindezek alapján a Testület nem vizsgálta a panaszbeadvány ezen részét.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát és az abból levezethető testi épséghez és testi integritáshoz való jogát, a IV. cikkben rögzített szabadsághoz való jogát, a XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, továbbá a hátrányos megkülönböztetés XV. cikk (2) bekezdésében rögzített tilalmát - az alábbiak szerint.

1) A Testület az előállítás jogszerűségének vizsgálata során az alábbi megállapításokra jutott.

a) A Testület először azt vizsgálta, hogy megfelelő jogalap birtokában állították-e elő a panaszost a rendőrök.

A panaszos elfogásáról készült jelentés szerint a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) bekezdés II. fordulata (akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható) alapján állították elő. Az események rövid leírásaként rögzíti a jelentés, hogy a rendőrök az ügyelvezető utasítására jelentek meg a kukoricaföldön, ahol azt tapasztalták, hogy 21 db zsák van felpakolva az ott parkoló tehergépkocsi platójára, nevezett zsákokban kukoricacímerek voltak letépkedve. Ezt követően a helyszínen szabálysértés elkövetésén – kukorica címerek tépkedése közben – tetten ért panaszost és ott vele együtt tartózkodó további négy személyt elfogták a rendőrök, a körözési rendszerben ellenőrizték és 14 órakor H. városi Rendőrkapitányságra előállították, majd sérülés és panaszmentesen átadták G. Z. r. őrnagynak további eljárás lefolytatása céljából.

A panaszos szintén úgy nyilatkozott, hogy az autóra rakodás közben érkeztek meg a rendőrök és kezdtek velük szemben intézkedni. A meghallgatása során elismerte a cselekményt, de úgy nyilatkozott, hogy nem volt tudomása arról, hogy cselekményük szabálysértésnek minősül.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A Testület a megjelölt előállítási okra figyelemmel tehát azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerült-e olyan szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúja, amely kapcsán az eljárás azonnal lefolytatható, és amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény, szabálysértés tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt vagy szabálysértést, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény, szabálysértés gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény, vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt, szabálysértést vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény, szabálysértés elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, szabálysértést, vagy a bűncselekmény, szabálysértés elkövetése nem bizonyítható.

A rendőri jelentések szerint a panaszos és társai által leszedett kukoricacímer értéke 32.000 Ft.

Az intézkedés idején hatályos Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 370. §-ának (1) bekezdése szerint, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

A Szabs. tv. 177. § (1) bekezdése a) pontja szerint tulajdon elleni szabálysértést követ el az, aki ötvenezer forintot meg nem haladó értékre lopást, sikkasztást, jogtalan elsajátítást, orgazdaságot követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli.

A lopás szabálysértési tényállását tehát a Szabs. tv. tulajdon elleni szabálysértésként, az elzárással is büntethető szabálysértések között szabályozza, és mint ilyen esetében lehetővé teszi a szabálysértési őrizet és a bíróság elé állítás alkalmazását. (Szabs. tv. 73. § (1) „A rendőrség szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A tettenérésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szabálysértés helyszínéről elmenekült elkövetőt a rendőrség az elkövetéstől számított negyvennyolc órán belül elfogja.” 124. § (1) bekezdés: „a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt őrizetbe vett személyt a rendőrség a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából a bíróság elé állítja”).

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület itt is a 265/2011. (IX. 14.) számú állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

Tekintettel arra, hogy a jelen esetben tettenérés a fentiek szerint megvalósult, fennálltak a panaszos szabálysértési őrizetbe vételének feltételei, így lehetősége volt a rendőrségnek, hogy a panaszost gyorsított eljárásban a bíróság elé állítsa, tehát fennállt az eljárás azonnali lefolytatásának a lehetősége a rendőri intézkedés pillanatában. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában került sor, amelyet az a tény sem tenne jogszerűtlenné, hogy utóbb mégse került volna sor az őrizetbevételre vagy a bírósági eljárást időben nem folytatták volna le, hiszen az előállítás jogszerűségének kérdését mindig azon információk alapján kell megítélni, ami az intézkedő rendőrnek intézkedés idején a birtokában volt, vagy amelynek kellő körülmétekintés mellett a birtokában lehetett volna.

A Testület álláspontja szerint tehát a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában került sor, így ezáltal nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő rendőrnek, a Testület vizsgálata az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményének a megvalósulását.

Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-a akként írja elő, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Jelen esetben tekintettel arra, hogy a rendőrök a cselekmény egyszerű megítélése miatt a panaszos bíróság elé állítását kívánták kezdeményezni, amelynek az előző alpontban kifejtettek szerint fennálltak a feltételei, a Testület álláspontja szerint az előállítás megfelelt az arányosság követelményeinek.

A Testület álláspontja szerint tehát a panaszos előállítása megfelelt az arányosság követelményének, így ezáltal nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

Megjegyzi a Testület, hogy az előállítás időtartamának arányosságát a szabálysértési őrizetbe vételre figyelemmel nem vizsgálta.

2) A panaszossal szemben a rendőrök az intézkedés során kényszerítő eszközöket is alkalmaztak, amivel összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályait az Rtv. 16. §-a rendezi, eszerint „a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható”.

Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

a) A panaszossal szemben az intézkedő rendőrök testi kényszerrel éltek.

A Testület ehelyütt utal rá, hogy az Rtv. 47. §-a értelmében a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A kapitányságvezető testi kényszerrel kapcsolatban adott tájékoztatása szerint a panaszossal szemben, mivel az őt igazoltató rendőrrel szemben agresszív hangnemben beszélt, és támadó mozdulattal reagált, cselekvése abbahagyása végett testi kényszert alkalmaztak, melynek során a rendőr önvédelmi fogást alkalmazott (csípődobás).

A testi kényszer alkalmazását a panaszos előállításáról készített jelentés is alátámasztja.

A panaszbeadványban foglaltak szerint a panaszosok ellenszegülést egyáltalában nem tanúsítottak és mindannyian önként vetették alá magukat a rendőri intézkedésnek.

Az intézkedésről készült rendőri jelentések általánosságban utalnak az intézkedés alá vont személyek agresszív magatartására, a panaszost azonban kifejezetten kiemelik társai köréből, és esetében külön is utalnak a rendőrökkel szemben tett támadó mozdulataira, ráadásul a jelentések szerint a társaság tagjai közül kizárólag a panaszos magatartása indokolta a testi kényszer alkalmazását – a többiekkel szemben a testi kényszert mellőzve bilincselésre került sor.

Mivel a panaszbeadvány tartalma és a rendőri jelentések egymással kifejezett ellentmondásban álltak a panaszos magatartásával kapcsolatban, és olyan bizonyíték, amely a tényállás megnyugtató tisztázására alkalmas lett volna, nem állt rendelkezésre, a Testület nem juthatott más következtetésre, mint hogy a panaszos testi integritáshoz való alapvető jogának sérelme a testi kényszer alkalmazásával összefüggésben nem megállapítható.

b) A jogi képviselő kifogásolta, hogy a panaszossal szemben úgy alkalmaztak bilincset, hogy egyik Rtv.-ben szereplő bilincselési ok sem állt fent.

A rendőrségről érkezett iratok ezzel szemben a következőkről számolnak be. A bilincselés indokaként a kapitányságvezető előadta, hogy tartani lehetett attól, hogy a panaszos szökésével kivonja magát az intézkedés alól, ezért szökésének és támadásának megakadályozása végett lett megbilincselve.

Az intézkedést foganatosító r. őrnagy jelentésében kitért továbbá arra, hogy amikor a panaszos közölte a szabálysértés tényét, viselkedése agresszívvá vált. A panaszossal a r. őrnagy közölte, hogy elő fogja állítani a H. városi Rendőrkapitányságra, melynek következtében agresszívan közeledett felé, valamint fenyegető mozdulatokat intézett irányába, ezért a tanult önvédelmi fogásokkal a földre kényszerítette, majd kezeit hátrabilincselte.

A panaszos előállításának végrehajtásáról és a vele szembeni kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés rögzíti, hogy a panaszost az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontja alapján bilincselték meg. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztetés nem történt, mert a késedelem veszéllyel járt volna.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának

megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrésztől az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A Testület a bilincselés jogszerűségének megítélésekor is ugyanazon problémákkal szembesült, melyeket jelen állásfoglalás IV. részének 2. a) pontja alatt már részletesen kifejtett. A rendőri jelentések a panaszos viselkedését annak leírásakor a helyszínen tartózkodó egyéb személyek magatartásától határozottan elkülönítik. A jelentések általánosságban utalnak a helyszínen tartózkodó egyéb személyek magatartásának agresszív jellegére, a panaszos esetében azonban konkrét támadó mozdulatokról is beszámoltak, amelyek a rendőrök álláspontja szerint vele szemben testi kényszer alkalmazását is indokolták. A rendőri jelentések alapján tehát az Rtv. 48. §-ában felsorolt bilincselési okok közül a panaszossal szemben a 48. § -ának b) vagy d) pontja szerinti ok elméletileg fent is állhatott.

Mivel azonban a Testület nem jutott a panaszbeadvány és a jelentések közötti ellentmondások feltárására alkalmas bizonyíték birtokába, úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a bilincseléssel összefüggésben nem megállapítható.

Figyelembe véve, hogy a Testület már a bilincselés jogszerűségének kérdésében sem tudta a tényállást egyértelműen feltárni, nem vizsgálta a bilincseléshez kapcsolódó egyéb részkérdéseket, úgymint a bilincselés módját és a bilincselés időtartamát.

Szintén nem vizsgálta a Testület az a kérdést, hogy jogszerűen mellőzték-e a kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó figyelmeztetést a rendőrök, tekintettel arra, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásának körülményei nem voltak feltárhatók.

3) A panaszbeadvány egyértelműen rögzíti, hogy az intézkedő rendőrök a panaszost bántalmazták.

A beadvány szerint a panaszosost egy kopasz rendőr jobb öklével gyomorszájon ütötte, miközben a másik kezével rátámaszkodott, később pedig jobb oldalán, bordatájékon, a hónalj alatt többször megrúgta (bakancsos lábbal, lábfejjel). A panaszos a rúgás megkezdésekor

önvédelemből szemből állásból befordult úgy, hogy a jobb oldalát mutatta a rendőrnek, és kissé előregörnyedt, hogy a jobb mellkasrész izmainak befeszítésével csökkentse a várható sérüléseket. Ezt követően a kopasz rendőr megfogta a bal vállát (valószínűleg folytatni kívánta a bántalmazást), ekkor rászólt a rendőrnő társa, hogy fejezze be a bántalmazást.

A kapitányságvezető a panaszos fenti állításait azzal kommentálta, hogy ilyen nem történt, és megküldte a kapitányságon 2013. július 1-jén készült orvosi véleményt, amely szerint a panaszoson külsérelmi nyom a vizsgálat időpontjában nem volt látható. Az orvosi vélemény feltünteti, hogy a panaszos szerint hasát ütés érte. Az irat kizárólag a vizsgáló orvos aláírását és pecsétjét tartalmazza, azon nincs feltüntetve, hogy tartózkodott-e a panaszoson és az orvoson kívül más személy is a vizsgálóhelyiségben.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta az ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során kizárólag a panaszos és a rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatására, valamint a megküldött orvosi dokumentációra támaszkodhatott.

A rendelkezésre álló orvosi dokumentumok szerint a panaszos 2013. július 3-án 16 óra 55 perckor megkezdett orvosi vizsgálatkor elmondta, hogy őt 2013. július 1-jén 12 óra körül a H. városi H. úti temetőnél rendőrök bántalmazták. A panaszos bal vállát, bal combját és jobb mellkasfelét fájlalta.

A láttelelet külsérelmi nyomokat rögzítő része szerint a panaszos bal vállán két helyen 5*3 cm-es, illetve 4 cm-es átmérőjű szuffúzió volt látható, részben kék, részben zöld színű. A panaszos bal csuklóját fájlalta, de azon duzzanat nem volt látható. Jobb alsó VII-VIII-as bordája érzékeny volt. A látteleletet készítő orvos bordafelvételre küldte a panaszost. A kórisme a jobb mellkasfél zúzódása, a sérülés gyógytartama 8 napon belüli.

A másnap, 2013. július 4-én készült borda röntgenvizsgálat a panaszos jobb oldali VII-es bordáján, a központi hónaljvonalban ferde törést észlelt.

A Testületnek nem jutott tudomására, hogy pontosan mikor bocsátották szabadon a panaszosokat, azonban abból, hogy a csatolt átkísérési utasítás szerint a panaszost 2013. július 3-án reggel 9 óra 00 percre kísérték át az E. városi Járásbíróságra, arra következtetett, hogy mivel a panaszosokat a tárgyalás megtartását követően szabadon bocsátották, ez valamikor július 3-án, a kora délutáni órákban történhetett. Ebből kiindulva rögzíthető, hogy a panaszos szabadon bocsátását legfeljebb néhány órával követően, amint arra lehetősége nyílt, látteleletet készítettett sérüléseiről.

A láttelelet és a rendőrkapitányságon készített orvosi vélemény abban a tekintetben végső soron nem mond ellent egymásnak, hogy a panaszos bordáinál külsérelmi nyom nem volt látható – bár a panaszos bordáinál érzékenységet jelzett, és a bántalmazás tényére a rendőrkapitányság orvosának is utalt, a törés kimutatására csak a 2013. július 4-én elvégzett röntgenvizsgálat volt alkalmas.

Figyelembe véve, hogy a panaszos már a rendőrkapitányságon sérelmezte a bántalmazás tényét, amely mellett később is következetesen kitartott, a bordasérülésre vonatkozó állítását pedig kétséget kizárólag alátámasztotta a lehető legkorábbi időpontban elkészítettett röntgenfelvétel, a Testület elfogadta a panaszos állítását, miszerint rajta a sérülések a rendőrség őrizetében eltöltött idő (a helyszíni intézkedés) alatt keletkeztek. Az iratok között a panaszos által bizonyíthatóan elszenvedett sérülés indokára a rendőrkapitányság magyarázattal nem szolgált, a bántalmazás cáfolatán kívül mindössze annyit rögzítettek, hogy a panaszoson külsérelmi nyom nem volt látható.

A Testület a fentiekben túlmenően szükségesnek látja megjegyezni, hogy noha a 2013. július 3-án készült láttelelet szerint a panaszos 8 napon belüli gyógytartamú sérüléseket szenvedett, a röntgenvizsgálat megállapításainak fényében ez a minősítés nyilvánvalóan nem állja meg a helyét.

A fentiek alapján a Testület megállapította a panaszos testi épséghez való jogának súlyos fokú sérelmét.

5) A panaszos sérelmezte, hogy az irodahelységben lefolytatott orvosi vizsgálatánál egy rendőr is bent tartózkodott.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdése szerint a rendőrségnek kell gondoskodnia „a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról”. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint a „fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény

elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja”.

A Testület nyilatkozta az érintett rendőrkapitányságot arra nézve, tartózkodott-e rendőr a vizsgálat időpontjában a szobában, ahol a vizsgálat zajlott. Ezen kérdésre a kapitányságvezető azt válaszolta, hogy az eljárási cselekményeket végrehajtó G. Z. r. őrnagy úr, és S. A. r. törzsőrmester tartózkodtak az irodában.

A rendőr jelenléte az orvosi vizsgálat során olyan többletkorlátozás, amelyre a szükségesség és arányosság elvének megfelelő külön indok szolgálhat jogalapul. Ezzel az okfejtéssel összhangban áll a Kínzás megelőzésére létrejött európai bizottság (CPT) ajánlása (CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2009, <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>), amely szerint a fogvatartottak orvosi vizsgálata – hacsak az érintett orvos kifejezetten nem kéri – nem történhet az állomány tagjainak jelenlétében (lásd a dokumentum 51. pontját).

Tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló iratok szerint az orvos egyáltalán nem kérte a rendőri jelenlétet, a dokumentáció nem utalt arra, hogy a panaszos együttműködési készségével a vizsgálat során probléma lett volna, a kapitányságvezető pedig megerősítette, hogy a rendőrök a vizsgálóhelyiségben bent tartózkodtak, a Testület az orvosi vizsgálat körülményei miatt a panaszos emberi méltóságához való jogának súlyos fokú sérelmét is megállapította.

A jövőre nézve felhívja a Testület a rendőrség figyelmét, hogy a fogvatartottak ez irányú kérése nélkül is, önként biztosítsák a számukra, hogy az orvosi vizsgálatokon a rendőrök távollétében, kizárólag az egészségügyi személyzet jelenlétében vehessenek részt, feltéve, hogy a rendőri jelenlétet az egészségügyi személyzet maga nem kéri.

6) A panaszos jogi képviselője sérelmezte, hogy a helyszíni intézkedés időtartama indokolatlanul hosszú volt.

A jogi képviselő sérelmezte, hogy a panaszosokat a helyszínen órákon keresztül várakoztatták, pedig az intézkedés közben több járőrautó érkezett, amelyek alkalmasak lettek volna a panaszos(ok) elszállítására. A jogi képviselő álláspontja szerint a rendőröknek kötelességük lett volna a személyek előállításának mielőbbi megszervezése; figyelemmel csoport létszámára (5 fő) és az intézkedés helyszínére (a város széle), azonban ez véleménye szerint semmiképpen nem igényelt volna két órás munkát, ráadásul a helyszínen semmilyen halaszthatatlannak minősülő nyomozati vagy egyéb cselekmény nem történt, amely a panaszosok jelenlétét indokolta volna.

A rendőri jelentés szerint a panaszossal és társaival szembeni intézkedés 11 óra 45 perckor kezdődött, az előállításuk foganatosításakor 14 órakor érkeztek a rendőrkapitányságra. Ezen időtartam alatt a helyszínen meghallgatták a panaszost és társait, és a gépkocsi vezetőjét, majd a férfiakat az ellenállásuk miatt megbilincseltek, és az ügyelet utasítására megvárták a bűnügyi szemlebizottságot, akikkel átvizsgálták a gépkocsit, illetve kiderítették a kukoricatábla tulajdonosának kilétét, akit a helyszínen nyilatkoztattak arról, hogy adott-e engedélyt a panaszosnak és társainak a kukoricacímerek leszedésére. Ezt követően a teherautó sofőrjével elszállították a címereket a gyógynövénytelepre, ahol lemérték azt az érték meghatározása céljából. Amikor ez megtörtént, foganatosították a panaszos és társai előállítását.

A fentiekből kitűnik tehát az, hogy a tulajdonos nyilatkozatát nélkül nem lehetett eldönteni a helyszínen, hogy történt-e jogsértés. Az elkövetési érték megállapítása nélkül nem lehetett eldönteni, hogy szükséges-e a panaszosok előállítása, illetve, hogy velük szemben milyen eljárást indítsanak meg a rendőrök (büntető-, szabálysértési eljárás, illetve van-e lehetőség bíróság elé állításra). Ezek miatt szükséges volt a tulajdonos nyilatkozatát egyrészt arról, hogy megengedte-e a szedést a panaszosnak és társainak, másrészt az elkövetési értékről. A tulajdonos meghallgatásakor erre nem tudott nyilatkozni, ezért szükséges volt a kukorica telepre szállítása és leméretése. Ezt követően pedig 14 órakor előállították a panaszost és társait.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a **rendőrség eljárása megfelelt az arányosság követelményének**, mivel a több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt választották, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület álláspontja szerint a helyszíni intézkedés hossza miatt nem sérült a panaszos tisztessége eljárásához való joga.

7) A jogi képviselő kifogásolta, hogy a panaszos és társai mobiltelefonjait elvették.

A rendőrségi iratok a panaszosi állítással ellentétben azt tartalmazzák, hogy az intézkedés alatt a mobiltelefonok folyamatos csörgése miatt az eljáró rendőrök a telefonokat kikapcsoltatták, és a ruházátvizsgálás végrehajtásakor a szolgálati jármű motorházának tetejére tették az intézkedés alá vontakkal.

Az Rtv. 13. § (3) bekezdése értelmében, ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot a rendelkezések összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 17. § (1) bekezdése és 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon (mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy) elvételére. Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a telefonhasználat korlátozásának nincsen jogalapja.

Jelen esetben a rendőrség előadása szerint a panaszos és társainak telefonjainak folyamatos csörgése akadályozta az intézkedést. A Testület meggyőződése szerint meglehetősen valószínűtlen az a helyzet, hogy a panaszosok telefonjai egyszerre és folyamatosan csörgjenek, ezért nem fogadta el a rendőrség által hivatkozott körülményt, hogy a panaszos(ok) előállítására történő várakozást akadályozta, vagy veszélyeztette volna a

telefonhasználat, különös tekintettel arra, hogy valamennyi panaszos a helyszínen volt, így az összebeszélés veszélye sem állt fent, valamint a cselekmény jogi minősítésére és megítélésére semmilyen befolyással nem volt.

Erre tekintettel a Testület álláspontja szerint a telefonhasználat korlátozásához nem álltak fenn a szükséges feltételek, ezért a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a telefon használatának korlátozása miatt.

8) A panaszbeadvány és annak kiegészítése szerint csupán az első kiérkező rendőrpáros köszönt, ők is kizárólag a panaszos társának, O. V.-nek (vele kezert fogtak), azonban ezen túlmenően bemutatkozás és azonosító szám közlése nem történt. A jogi képviselő sérelmezte a tájékoztatás elmaradását is, hogy az intézkedés során az igazoltatás okát nem mondták el a panaszosnak.

A szolgálati fellépés módjával kapcsolatban az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakosságait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az intézkedés alá vontak tájékoztatásának, hiszen csak az állampolgárok megfelelő informálása mellett érvényesülhet megfelelően a jobbiztonság elve.

A kapitányságvezető átirata a panaszos állításaival ellentétben azt tartalmazza, hogy a helyszínen kiérkező rendőrök az intézkedés megkezdése előtt eleget tettek az Rtv. 20 §-ában foglaltaknak.

Amint az látható, a felek állításai a legteljesebb mértékben ellentmondanak egymásnak, az előadások közötti ellentmondás pedig további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Mindezek alapján a rendőrök szolgálati fellépésével kapcsolatban a Testület úgy foglalt állást, hogy az ellentmondás feloldhatatlansága miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának sérelme nem megállapítható.

9) A panaszos gépjárművének átvizsgálását a Testület a következőkben vizsgálta.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint a gépkocsi átvizsgálásának jogalapját az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdésében foglaltak képezték, tekintettel arra, hogy a panaszos által elkövetett cselekmény bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúját alapozta meg.

Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése szerint a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Jelen állásfoglalás IV. részének 1) pontja alatt a Testület megfelelően alátámasztottnak találta az intézkedő rendőrök azon hivatkozását, hogy a panaszosokat szabálysértés elkövetésén érték tetten, így ebből kiindulva amellet foglalt állást, hogy a panaszossal és társaival szemben szabálysértés elkövetésének gyanúja egyértelműen fennállt.

A Testület a panaszos gépjárművének átvizsgálását jogszerűnek találta, így kimondta, hogy az a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát nem sértette.

10) A Testület ezt követően vizsgálta az előállítással kapcsolatos egyéb panaszosi kifogásokat.

a) A jogi képviselő sérelmezte, hogy a panaszossal nem közölték előállításának okát.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése előírja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés rögzíti, hogy az előállítás okáról megkapta a panaszos a tájékoztatást.

A kapitányságvezető átírata szerint miután megállapították, hogy a kukoricacímer értéke nem haladja meg a szabálysértési értékhatárt, közölték a panaszossal és társaival, hogy szabálysértés elkövetése miatt, az eljárás azonnali lefolytatása végett.

A jelen esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőr előadása között ellentmondás mutatkozik a tekintetben, hogy kapott-e tájékoztatást a panaszos az előállítás okáról. Az előadások közötti ellentmondás pedig további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az ellentmondás feloldhatatlansága miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

b) A rendőrség élelmezési kötelezettségét érintő kifogás kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos jogi képviselője sérelmezte, hogy noha az intézkedés 11 óra 45 perckor kezdődött, csak 20 óra 30 perckor adtak nekik élelmet, amely egyébként nem volt elegendő az öt előállított részére.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése szerint a személyi szabadság korlátozásának első 5 óráját követően az intézkedést fogantató rendőri szerv gondoskodik a fogvatartott

személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges élelmiszerhygiéniai alapismereti vizsgával és érvényes egészségügyi könyvvel, akkor az élelmiszer kicsomagolását nem végezheti. Ilyen esetben a fogvatartottat előrecsomagolt élelmiszerrel és az annak elfogyasztásához szükséges egyszer használatos evőeszközökkel kell ellátni.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott „Nyilatkozat” elnevezésű iraton a panaszos aláírásával megerősítve akként nyilatkozott, hogy nem kér élelmezést.

A Testület álláspontja szerint tehát nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga amiatt, hogy nem adtak neki ételmezt 20 óra 30 percet megelőzően.

A nyilatkozat okán nem vizsgálta a Testület, hogy a biztosított élelem mennyiségét és milyenségét.

c) A jogi képviselő kifogásolta, hogy a panaszosnak nem biztosítottak lehetőséget arra, hogy a hozzátartozóikat értesítsék, noha erre az Rtv. szerint joga lett volna.

Az Rtv. 18. § szerinti értesítési lehetőség kapcsán az alábbi megállapításokat teszi a Testület.

A panaszos sérelmezte, hogy nem értesíthette a hozzátartozóit,

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalos vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott „Nyilatkozat” elnevezésű iraton a panaszos aláírásával megerősítve akként nyilatkozott, hogy nem kér kiértesítést.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga amiatt, hogy nem értesíthette a hozzátartozóit telefonon.

11) A jogi képviselő beadványában sérelmezte, hogy a rendőri fellépés számos olyan elemet tartalmazott, amely alkalmas volt arra, hogy a panaszost emberi mivoltában megalázza. A Testület ezen pontban együtt vizsgálta azokat a panaszosi sérelmeket, amelyeket a panaszos megalázóként írt le: így a panaszos tűző napon történő, több órás térdeltetését, majd hasáztatását, a panaszos felsőrészének levétele miatti szidalmazását, cipőrral való megbökését és azt az incidenst, amikor állítólag őt az egyik rendőr egy kukoricacímerrel kétszer szemén vágta.

Ezen pontban vizsgálta a Testület azon kifogást is, mely szerint az intézkedés folyamán végig jellemző volt, trágár és sértő / rasszista tartalmú hangnem a rendőrök részéről.

Ezzel szemben a rendőri jelentések azt rögzítik, hogy az intézkedés során az intézkedés alá vontak a jogszabályokban előírt bánásmódban részesültek, rasszista tartalmú, sértő megjegyzéseket nem tettek rájuk, ellenben az intézkedés alá vontak intézkedés során folyamatosan negatív jelzőkkel illeték a magyar rendőrség munkáját. A panaszos és társai

viselkedésükkel, magatartásukkal lassították az eljárást továbbá arrogáns módon, bántó megjegyzéseket tettek a rendőrökre, munkájukra, mindezek ellenére az intézkedésük jogszerű, szakszerű, kulturált és emberséges volt. A kapitányságvezető a panaszos vonatkozásában azt is rögzítette, hogy a panaszosi állítással ellentétben a panaszosnak hűvös helyen, ülő helyzetben kellett várakoznia, nem hangzott el olyan utasítás a rendőrök részéről, hogy feküdjön hasra.

A kapitányságvezető a beadványban említett egyéb megalázó utalásokat is külön-külön cáfolta.

A Testület vizsgálatának alapját az Rtv. alapelvi szintű rendelkezése [2. § (1) bekezdés] képezte. Ez a rendelkezés ugyan kívül esik az Rtv. 92. § (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. §-ának összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban.

Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezet

belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Szükséges még utalni az Rtv. 16.§ (4) bekezdésére is, amely kimondja, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

A jelen esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőrök iratokban foglalt előadása oly mértékben vannak ellentmondásban, hogy az további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Az ismertetett tényállítások között meghúzódo ellentét feloldhatatlansága miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy az a rendőri magatartás és bánásmód emberi méltóságot sértő volta nem megállapítható.

12) A jogi képviselő beadványában szereplő egyes elemek álláspontja szerint felvetették annak a gyanúját, hogy az intézkedő rendőrök eljárásuk során a panaszos és társai roma származása miatt elfogultak voltak velük szemben.

Ezzel szemben a rendőri jelentések azt rögzítik, hogy az intézkedés során az intézkedés alá vontak a jogszabályokban előírt bánásmódban részesültek.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye – bármely okból – a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves).

Az ellentmondásos nyilatkozatok okán a Testület az erre vonatkozó információkból nem tudott következtetést levonni az intézkedő rendőrök elfogultsága tárgyában, így a Testület megvizsgálta az egyéb körülményeket. A rendőri jelentésekből megállapítható, hogy mindkét „érdekű felek” tanúinak (teherautó sofőrje, kukoricaföld tulajdonosa) vallomását felvették, akik az ügy megítélése szempontjából releváns információkkal rendelkeztek. A Testület nem tudott olyan egyéb többlet körülményt feltárni, amely alátámasztotta volna a panaszos állítását, hogy vele szemben roma származása miatt hátrányosabban jártak el.

Míndezek okán Testület úgy foglalt állást, hogy a részrehajlás Rtv. 13. §-ában foglalt tilalmának megsértése, és ezáltal a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem megállapítható.

V.

A Testület hatáskörének hiányát állapította meg a panaszos hozzátartozói tisztességes eljáráshoz való jogát érintő sérelmekre nézve.

A Testület a panaszos előállításának jogalapját megfelelőnek találta, és arra a következtetésre jutott, hogy az előállítás az arányosság próbáját is kiállta, így a panaszos személyes szabadsághoz való joga nem sérült. A testi kényszer és a bilincs alkalmazásával összefüggésben a panaszos testi integritáshoz és emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

Állásfoglalásában a Testület arra a meggyőződésre jutott, hogy a rendőri intézkedés során a panaszos testi épséghez fűződő joga súlyos sérelmet szenvedett, az orvosi vizsgálat lefolytatásának módja miatt pedig a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét is megállapította.

A Testület álláspontja szerint a helyszíni intézkedés hossza miatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Mivel a telefonhasználat korlátozásához nem álltak fenn a szükséges feltételek, a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát ezen körülmény is sértette. A rendőrök szolgálati fellépésével kapcsolatban a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani. A Testület a panaszos gépjárművének átvizsgálását jogszerűnek találta, így kimondta, hogy az a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát nem sértette. Az intézkedés panaszos által sérelmezett különféle megalázó momentumainak valóságtartalmát a Testület a rendelkezésre álló adatok alapján nem tudta feltárni, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. Az élelmezés és a hozzátartozók értesítésének elmaradása miatt a Testület nem látta indokoltnak megállapítani a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. Végezetül pedig, sem a rendőri bánásmód emberi méltóságot sértő volta, sem az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem volt megállapítható.

A Testület az Rtv. 93. §-ának (6) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött és állásfoglalását megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2013. április 16.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag